

EUROPEES PARLEMENT

SPECIALE UITGAVE

*DIRECTORAAT PLANNING
PARLEMENTAIRE WERKZAAMHEDEN*

**EUROPESE RAAD
16 en 17 oktober 2003
Brussel**

**TOESPRAKEN VAN DE HEER PAT COX, VOORZITTER
CONCLUSIES VAN HET VOORZITTERSCHAP**

06/S-2003

Directoraat-generaal presidium

(Intranet) <http://www.euoparl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2003)
(Internet) <http://www.euoparl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2003)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\Bruxelles

TOESPRAKEN

**TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER VAN HET EUROPEES PARLEMENT
TOT DE VERGADERING VAN DE INTERGOUVERNEMENTELE CONFERENTIE
OP HET NIVEAU VAN DE STAATSHOOFDEN EN REGERINGSLEIDERS**

16 OKTOBER 2003, BRUSSEL

Mijnheer de voorzitter,

Deze vergadering van de IGC, op het niveau van de staatshoofden en regeringsleiders, zal zich vooral inlaten met institutionele kwesties. Zoals we gisteren hebben afgesproken, zal ik hier het standpunt van het Parlement toelichten over een vijftal afzonderlijke institutionele kwesties:

- de rol van het voorzitterschap van de Europese Raad;
- gekwalificeerde meerderheid;
- de samenstelling van het Parlement;
- de minister van buitenlandse zaken van de Unie;
- de samenstelling en de werking van de Commissie.

En als u het mij toestaat, zal ik ter afronding nog twee algemene opmerkingen maken.

Rol van het voorzitterschap van de Europese Raad

Het voorstel van de Conventie voor een "voorzitter" van de Europese Raad is een poging om in te spelen op de behoefte aan continuïteit in de werkzaamheden van de Unie.

Hij of zij zal eerder het ambt van voorzitter bekleden dan voorzitter zijn. Hij of zij zal niet aan het hoofd van een nieuwe staat staan, maar wel de hoeder of hoedster van de continuïteit zijn alsook de promotor van de consensus en de cohesie in de Unie.

Wat de Conventie heeft willen voorstellen, is een nieuw ambt, maar geen nieuwe instelling. De voorzitter zal de Raad voorzitten, en dit in samenspraak met de voorzitter van de Commissie en op basis van de werkzaamheden van de Raad algemene zaken. Bepaalde zaken moeten nog worden verduidelijkt om gemakkelijker tot een akkoord te komen en de vrees omtrent deze innovatie weg te nemen, maar dit zijn eerder kwesties van organisatorische dan van constitutionele aard. De grondwet mag niet worden overladen met details. Wat het Europees Parlement nastreeft, is meer continuïteit in de werkzaamheden van de Europese Raad, zonder daarbij het institutionele evenwicht te verstoren.

Zo ook moet het verdrag voor de sectorale Raden bepaalde beginselen vaststellen, maar is het de Europese Raad zelf die over de organisatorische details moet beslissen. Ik heb kunnen vaststellen dat de ministers van buitenlandse zaken zich sceptisch hebben getoond tegenover een afzonderlijke wetgevende Raad. Volgens het Parlement liggen de kernpunten in het feit dat, voor alle wetgevende procedures, het beginsel van transparantie moet worden geëerbiedigd. Telkens de Raad beraadslaagt over de wetten van de Unie, moet dit openbaar gebeuren. Bovendien moeten alle wetgevingsbesluiten op politiek niveau worden genomen. Het Parlement, de andere tak van de wetgevingsautoriteit, heeft voor alle noodzakelijke onderhandelingen een politieke gesprekspartner in de Raad nodig, vooraleer wij samen onze plicht op het gebied van de besluitvorming kunnen vervullen.

Gekwalificeerde meerderheid

Het Europees Parlement verwelkomt de uitbreiding van de stemmingen met gekwalificeerde meerderheid - en het democratische en parlementaire uitvloeisel ervan - medebeslissing -, die de Conventie voorstelt. Het aantal gebieden die hieronder vallen zou immers meer dan verdubbelen en gekwalificeerde meerderheid zou de norm worden voor het merendeel van de wetgeving.

Wij stellen geen waslijst extra items voor stemmingen met gekwalificeerde meerderheid voor, maar dringen wel aan op een zekere flexibiliteit. Op bepaalde ogenblikken in de geschiedenis heeft de Unie overigens erkend dat zij snel moet kunnen optreden en nieuwe uitdagingen moet kunnen aangaan (11 september, voltooiing van de interne markt).

Het Parlement aanvaardt dat voor bepaalde gevoelige kwesties de eenparigheid van stemmen wordt behouden, maar is van oordeel dat in een Unie van 27 of meer lidstaten een veto geen democratische waarborg is, maar wel een molensteen rond de nek van de Unie. Wie in een politiek Europa gelooft, moet Europa de middelen geven om politiek te kunnen optreden.

Wij steunen ten eerste het antwoord van de Conventie op deze behoefte aan flexibiliteit aan de hand van wat nu doorgaans de "passerelle" wordt genoemd (art. 24: mogelijkheid voor de Europese Raad om, met eenparigheid van stemmen, een besluit te nemen waardoor de Raad op een bepaald gebied met gekwalificeerde meerderheid kan optreden).

Wij verwelkomen de mogelijkheid die dit u, de leden van de Europese Raad, biedt om nieuwe besluiten te treffen wanneer u het er allen over eens bent dat deze noodzakelijk zijn. Als er zich een crisis voordoet of er een nieuwe uitdaging opduikt, zal de Unie zich niet de luxe kunnen permitteren om rustig zijn constitutionele bepalingen te herschrijven vooraleer zij doeltreffend kan optreden.

Het Parlement verwelkomt de hervorming van de stemmingen met gekwalificeerde meerderheid die de Conventie voorstelt, d.i. met de eenvoudige dubbele meerderheidsformule in plaats van de complexe bepalingen uit het Verdrag van Nice. Volgens ons zal de besluitvorming hierdoor doeltreffender worden en zal ze beter te begrijpen zijn dan de complexe bepalingen uit het Verdrag van Nice.

Samenstelling van het Parlement

Met een grote meerderheid heeft het Europees Parlement het voorstel van de Conventie en de onderliggende beginselen (billijke vertegenwoordiging van de burgers, legitimiteit van het Europees Parlement en van zijn besluiten) aangenomen.

Mocht een gewijzigd standpunt over een of andere kwestie tot veranderingen in de voorgestelde samenstelling leiden, dan zal het Europees Parlement sterk hameren op criteria van objectieve rationaliteit voor de regels betreffende de verdeling van de zetels.

Wij zullen beslist met deze criteria rekening houden wanneer wij onze goedkeuring moeten hechten aan het besluit van de Europese Raad over de samenstelling van het Europees Parlement, dat gebaseerd moet zijn op het voorstel van het Europees Parlement.

Een in het holst van de nacht, onder de toonbank gesloten deal waaraan de Raad op het einde van het jaar zijn goedkeuring hecht of zetels in het Europees Parlement die als het ware op een kerstmarkt worden uitgedeeld, zullen de nobele onderneming die we op het getouw hebben gezet, in diskrediet brengen. Wij willen een constitutionele regeling, geen kerstcadeaus.

Minister van buitenlandse zaken van de Unie

Het Parlement steunt ten zeerste het beginsel van een minister van buitenlandse zaken van de Unie, dat een van de belangrijkste innovaties in het ontwerpverdrag voor de grondwet is. Het zou het extern beleid van de Unie immers heel wat coherentie geven en zichtbaar maken. Door de minister te belasten met het voorzitten van de Raad algemene zaken, worden zijn of haar werkzaamheden verankerd in de Raad, die hoofdzakelijk bevoegd zal blijven voor besluiten over soevereiniteitsgevoelige kwesties betreffende het buitenlands beleid. Door er eveneens voor te zorgen dat de minister een hoger, leidinggevend lid van de Commissie is, zijn er waarborgen ingebouwd voor de uitvoerende aansprakelijkheid en voor het noodzakelijke rekenschap tegenover het Parlement. Om te kunnen slagen, moet het ambt van de minister van buitenlandse zaken uiteraard met de passende middelen worden ondersteund.

In feite is dit de lakmoestest: zijn de lidstaten bereid het signaal te geven dat het ons menens is om samen op te treden op het wereldtoneel?

Samenstelling van de Europese Commissie

In het Verdrag van Nice werd reeds erkend dat er ooit een dag zou komen dat niet elke lidstaat nog zijn eigen commissaris heeft. Dit is aanvaardbaar, op voorwaarde dat alle lidstaten op een billijke basis toegang hebben tot de Commissie. De Conventie heeft naar een formule gezocht die een kleinere, efficiëntere Commissie combineert met gelijke vertegenwoordiging in de tijd van kleine en grote lidstaten. Dit is wellicht niet de enige werkwijze, maar de bewijslast ligt bij diegenen die echte alternatieven kunnen aanreiken: hoe kan worden gezorgd voor een werkbare Commissie in een Unie die morgen 27 of 28 lidstaten telt en later misschien nog meer, zonder daarbij het gelijkheidsbeginsel aan te tasten?

Slotopmerkingen

Het Italiaanse voorzitterschap heeft een indrukwekkend tempo aangehouden door reeds drie IGC-bijeenkomsten op het politieke niveau te organiseren, maar het voorzitterschap kan uiteraard niet alles doen. Wij hopen dat kan worden weerstaan aan de verleiding om opnieuw een lange lijst items boven te halen, die reeds uitvoerig in de Conventie werden besproken en waarover reeds een brede consensus tot stand is gekomen. Wanneer ik bepaalde opmerkingen van ministers hoor, vrees ik dat sommigen blijkbaar van voor af aan willen herbeginnen, precies alsof er een blanco blad voor hen ligt. We moeten het innovatieve benadrukken en mogen niet terugvallen op surrogaatoplossingen.

Het is zoals ik en anderen in Rome hebben gezegd: wie de consensusoplossingen verwerpt die de Conventie heeft bereikt, moet met voorstellen over de brug komen die een even grote consensus kunnen halen.

*
* *

Tot slot, mijnheer de voorzitter, verwelkomen wij uw inspanningen om dit proces te verruimen, onder meer met de publicatie van de IGC-documenten op het web. Volgende week organiseren wij in het Europees Parlement in Straatsburg het eerste debat in een reeks debatten met de nationale parlementen, die wij gedurende geheel de IGC zullen houden. Bij deze willen wij alvast de heer Frattini danken voor zijn toezegging om hieraan deel te nemen.

**TOESPRAAK VAN DE HEER PAT COX,
VOORZITTER VAN HET EUROPEES PARLEMENT,
TOT DE EUROPESE RAAD**

BRUSSEL, 16 OKTOBER 2003

Mijnheer de voorzitter,

Vanmorgen heb ik de standpunten van het Parlement over de Intergouvernementele Conferentie toegelicht. Tijdens de werklunch hebt u mij de kans geboden enkele punten in verband met buitenlandse zaken¹ aan te kaarten, waardoor ik mij nu kan concentreren op de economische kwesties die op de agenda van de Europese Raad staan, alsook op enkele punten met betrekking tot justitie en binnenlandse zaken.

*
* *

Uiteraard steunt het Europees Parlement van ganser harte alle initiatieven die bedoeld zijn om de groei in de Europese Unie te bevorderen. Zo verwelkomen we het feit dat er binnenkort allicht overeenstemming zal worden bereikt over de Trans-Europese netwerken in het kader van het vervoersinfrastructuurprogramma. Ook kijken we al uit naar het onderzoek van het programma "Quick Start", dat gebaseerd is op voorbereidende werkzaamheden van de Commissie en waaraan de EIB actief meewerkt.

In een periode van lage rente op de internationale markten moet er financiering beschikbaar zijn voor projecten die de groei kunnen stimuleren. We staan evenwel nog voor een zware en dringende opdracht om de technische, juridische en administratieve belemmeringen weg te nemen die het succes van grootschalige infrastructuur- of O&O-programma's in het gedrang kunnen brengen. Ook ben ik er ten zeerste van overtuigd dat de particuliere sector actief moet worden betrokken bij dit streven naar groei, en wel via zogenaamde publiek-private samenwerkingsverbanden (PPS).

¹ Tijdens de werklunch heeft de Voorzitter drie punten ter sprake gebracht:

- i) de bereidheid van het Parlement om financiële steun vrij te maken voor de wederopbouw in Irak. Hij heeft de Europese Raad ingelicht over de besluiten van de Begrotingscommissie, waarover volgende week in de plenaire vergadering zal worden gestemd;
- ii) de bijzonder wijdverspreide en ernstige bezorgdheid van het Parlement over de door Israël opgetrokken veiligheidsmuur;
- iii) in het licht van zijn recent bezoek aan de landen op de Westelijke Balkan, de noodzaak voor de Unie om een beleid van actieve inzet te voeren ter bevordering van de positieve ontwikkelingen in de houding ten aanzien van de Europese integratie die in de regio ontluikt.

In uw bijgewerkte agenda voor de vergadering heeft u een punt vermeld dat op het eerste zicht puur technisch lijkt, met name het verzoek aan de Commissie om te verduidelijken hoe de "ESA 95"-beginselen moeten worden toegepast om PPS in de nationale rekeningenstelsels op te nemen. Dit is immers niet zomaar een kwestie van boekhoudkundige technieken, maar wel een politiek bijzonder gevoelig thema. Als de risico's die verbonden zijn aan particuliere middelen die worden ingezet voor overheidsprojecten, in onze nationale rekeningen als overheidsuitgaven geboekt blijven, zal dit een aanzienlijke impact hebben op het vermogen van de lidstaten om de bepalingen van het groei- en stabiliteitspact na te leven. Deze kwestie heeft bijgevolg een rechtstreekse invloed op de manoeuvreerruimte van de lidstaten, uiterekend op een ogenblik dat nogal wat lidstaten het moeilijk hebben om de begrotingscriteria van het pact na te leven.

Op de vergadering van vandaag vorderingen maken op het gebied van het groei-initiatief is slechts één aspect van het plaatje. Europa's concurrentievermogen en groeipotentieel zullen immers in grote mate worden bepaald door de acties van de lidstaten en door het feit of zij erin slagen economische hervormingen te stimuleren. De frontlinie voor deze strijd ligt in Berlijn, in Rome, in Parijs, kortom in de nationale hoofdsteden, en niet in Brussel als hoofdstad van Europa. Sociale en arbeidsmarkthervormingen in de lidstaten zijn doorslaggevende factoren in een groeistrategie voor Europa. De beslissingen moeten op nationaal niveau worden getroffen, ondanks het feit dat de echte inzet de economische toekomst van Europa is. Nationale leiders zoals Gerhard Schröder in Berlijn, Jean-Pierre Raffarin in Parijs en uzelf, mijnheer de voorzitter, die bij de hervormingen het voortouw nemen, moeten deze beslissingen treffen in een nationale context die volgens jullie werkbaar en adequaat is, en het is aan jullie parlementen en jullie publieke opinie om de uiteindelijke beslissing te nemen. Diegenen die dit debat op het nationale niveau leiden, moeten evenwel duidelijke ruggensteun krijgen van de Europese instellingen. Tot nu toe is de Europese Unie veel te stil gebleven en haar steun onmerkbaar, hoewel uiterekend Europa het meest zal profiteren van het succes dat jullie met de nationale hervormingsprogramma's zullen boeken.

Laten we de ernst van de concurrentiepositie van Europa niet onderschatten.

In 2000 kon de Europese Unie slechts aanspraak maken op één vierde van het aantal octrooien per miljoen inwoners dat de Verenigde Staten voor hun rekening nemen. Zelfs de meest succesvolle lidstaten van de Europese Unie haalden maar de helft van het peil van de VS. Het heeft ons 28 jaar vergaderen gekost om vorderingen te maken op het gebied van een Gemeenschapsoctrooi, en zelfs dan is het resultaat nog duur. Bovenop de jaren van uitstel en vertraging komt nu nog een bijzonder lange overgangperiode.

Wat strategische investeringen betreft, steunen wij voluit de doelstelling van 3% die in Barcelona voor O&O-investeringen werd vastgesteld. Uiteraard moet de belangrijkste stuwkracht voor O&O van de particuliere sector komen, wat niet belet dat toch één derde uit overheidsinvesteringen moet voortvloeien. In de moderne, op onderzoek gebaseerde economie hinkt Europa achterop. De VS zijn ons eens te meer lengtes voor, met een investering van 2,7% van het BBP voor O&O, tegenover gemiddeld 1,9% in Europa.

In Barcelona hebben we dus een ambitieus doel vooropgesteld, dat we nog lang niet hebben bereikt. Een van de problemen bij ons overleg in de Europese instellingen is dat wij sterk zijn in mooie woorden, maar zwak in daden. Dit herinnert mij aan de fameuze verspreking van de gewezen burgemeester van Chicago, Richard M. Daley, die het in plaats van over "a higher plateau of achievement" per abuis had over "a higher achievement of platitudes". Wat wij in Europa echter nodig hebben, zijn minder platitudes en meer attitude.

We moeten onze doelstellingen ondersteunen met volgehouden acties en diegenen steunen die op het voorplan van de strijd voor economische hervormingen staan.

Bovendien moeten we ervoor zorgen dat we bij de ontwikkeling van wetgeving in de Europese Unie en bij de vaststelling van het regelgevend kader voor de economische bedrijvigheid, het concurrentievermogen van Europa niet in gevaar brengen.

Onlangs hebben we een overeenkomst gesloten om de kwaliteit van onze wetgeving te verbeteren. De instellingen moeten nu effectbeoordelingen van de ontwerpwetgeving en amendementen op de ontwerpen opstellen. Het prioritaire gebied om effecten te beoordelen, is het concurrentievermogen. We moeten samenwerken om onze voorstellen te onderwerpen aan een ernstige en objectieve analyse van de effecten die deze op de werkgelegenheid en het concurrentievermogen in de Unie zullen hebben.

*
* *

Sta me toe nog even enkele opmerkingen te maken over het hoofdstuk justitie en binnenlandse zaken dat ook uw op agenda staat.

Ik steun het voorstel voor een Europees grensagentschap omdat zowel de lidstaten als Europa voor doeltreffende grenscontroles moeten instaan. Wat het voorstel voor quota betreft, dit is een kwestie waarover het Europees Parlement nog geen uitgesproken standpunt heeft, maar ik weet dat het precies door de gevoeligheid van het thema heel wat aandacht in het Parlement zal krijgen.

Ook op het gebied van justitie en binnenlandse zaken is er sprake van te weinig daden. De Europese Raad van Tampere in 1999 heeft ambitieuze doelstellingen vastgesteld. De Commissie en het Parlement hebben hard gewerkt aan initiatieven met betrekking tot het asiel- en immigratiebeleid. Voor de zes recentste initiatieven waarbij het Europees Parlement zijn werkzaamheden heeft afgerond, is de behandeling geblokkeerd in de Raad, in enkele gevallen reeds twee jaar. We moeten onze mooie woorden aan een realiteitstest onderwerpen. De doelstellingen die u vaststelt, worden niet gehaald omwille van problemen in de Raad justitie en binnenlandse zaken.

Europa als ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid is niet alleen een kwestie van immigratie, asiel en controles. Het is tevens een kwestie van eerbiediging van grondrechten. Een gebied dat onze burgers na aan het hart ligt, is gegevensbescherming. Ik betreur ten zeerste dat, jaren na het sluiten van de overeenkomst tot oprichting van een Europese Toezichthouder voor Gegevensbescherming, wij nog steeds niet de mensen hebben om het werk te verrichten, onze normen te bundelen en ons standpunt tegenover onze partners toe te lichten.

Uw inspanningen op het gebied van economische hervormingen en justitie en binnenlandse zaken zullen pas vruchten afwerpen als de ambities die u in uw conclusies verwoordt, worden gevolgd door actieve ondersteuning van de ministers in de desbetreffende Raden, waar de besluiten worden genomen en uitgevoerd.
